

Házasságomban egy közös gyerekünk született, de nekem van egy gyermekem az előző kapcsolatomból is. Feleséggel minden vagyonunk közös. Ki örököl utánam?

Az örökösök a törvény alapján az örökhagyó gyermekei lesznek, méghozzá fejenként egyenlő arányban. A házasságból és a házasságon kívül született gyermekek között ugyanis a törvény öröklési jogi szempontból nem tesz különbséget.

Természetesen örökség címén csak az a vagyon száll át az örökösökre, amely halála időpontjában az örökhagyót megillette. Így ha például a családi ház az örökhagyó és felesége közös tulajdonában állt $\frac{1}{2}$ - $\frac{1}{2}$ részben, a ház tulajdonjogának eszmei $\frac{1}{2}$ hányada száll át a két gyermekre egyenlő arányban, így $\frac{1}{4}$ - $\frac{1}{4}$ részben lesznek örökösöként tulajdonosok a házban.

A magyar öröklési jog ősi szabálya, hogy a hagyaték a leszármazókat illeti, azaz a házastárs, aki az örökhagyó egyik legközelebbi hozzátartozója, abból nem kap részt: de az özvegy haszonélvezeti jogot szerez mindafelett, amit a gyermekek örökölték. Haszonélvezeti jogánál fogva így ő továbbra is jogosult lesz a családi ház egészének birtoklására és használatára, még a két örökös ugyan a ház felének tulajdonosa lesz, de azt a haszonélvező beleegyezése nélkül nem vehetik birtokba és nem használhatják.

De azt, hogy valaki után ki örököl, elsősorban nem a törvény, hanem maga az örökhagyó határozza meg: a törvény csak akkor jelöli ki az örököst, ha az örökhagyó végrendeletkezési jogával nem élt.

Ha a gyerekem az örökös, akkor 20 millió forintig nem kell öröklési illetéket fizetnie. Ha végrendeletben az unokámat örökösnek nevezem, neki kell fizetnie?

Az unokának kell illetéket fizetnie, az illetéktörvény szerint ugyanis az unoka a második öröklési csoportba tartozik, rá nem terjed ki a törvénymódosítással bevezetett illetékmentesség. Ez alól egy kivétel van: nem kell illetéket fizetnie az örökhagyó háztartásában eltartott szülő nélküli unokának.

Az illetékmentesség egyébként csak az illetékbesorolás alapján elsőfokú örökösöként meghatározott személyekre, az örökhagyó gyermekeire, házastársára, szülőjére terjed ki.

Fontos megjegyezni azt is, hogy a mentesség korlátozott: csak az örökös által megszerzett 20 millió forintot meg nem haladó értékű lakás (vagy lakáshoz kapcsolódó vagyoni értékű jog: például haszonélvezet) mentes az illetékkötelezettség alól, illetve amennyiben a megszerzett lakás tiszta értéke a 20 millió forintot nem éri el, mentesülhetnek az egyéb öröklési illeték alá eső vagyontárgyak is.

Ha valaki 20 millió forintnál többet örököl, a 20 millió forintot meghaladó rész után meg kell fizetnie az illetéket. Amennyiben azonban több elsőfokú örökös van, akkor azok mindegyikére érvényes a 20 millió forintos illetékmentességi keret, vagyis ha négy első fokú örökös örököl 80 millió forint alatt, nem kell egyikőjüknek sem illetéket fizetnie az öröklés után.

Az új öröklési illeték szabályok 2008. december 9.-én léptek hatályba, és a már folyamatban lévő ügyekre is alkalmazni kell őket.

Harminchét éven keresztül éltem élettársi kapcsolatban párommal, az utóbbi tíz évben halálig ápoltam. Minden, amit szereztünk, a házunk is, közös tulajdonunkba került. Végrendeletében ő végül mégis minden vagyonát a volt feleségére hagyta. Mit tehetek?

A hatályos öröklési szabályok szerint az élettárs nem törvényes örökös: ha a végintézkedő kifejezetten nem teszi örökösévé, akkor a hagyatékából nem részesül.

Nem tarthat igényt kötelesrészre sem, hiszen az csak olyan személyeket illelhet meg, akik az örökhagyó végintézkedése hiányában örökölnének.

Az élettársat, a házastárssal ellentétben özvegyi jog sem illeti meg, azaz nem szerez haszonélvezeti jogot a más által örökölt vagyontárgyak felett.

Így nincs mit tenni, mint elfogadni a végintézkedő akaratát. Valódi jelentősége van annak, hogy egy pár házastársi vagy élettársi kapcsolatban él együtt.

A jövőben, 2009. január 1-jétől bővülni fognak az élettársak jogai. Ha anyakönyvvezető előtt az élettársi kapcsolatuk bejegyzését kérik, akkor a bejegyzett élettársi kapcsolat a házassággal azonos vagyoni, öröklési jogi joghatásokkal jár.

A bejegyzett élettárs – leszármazók hiányában – törvényes örökös lesz. Ha az örökhagyó végrendeletében vagyonát másra hagyja, köteles részként a bejegyzett élettársat törvényes örökrészének fele illeti meg. A bejegyzett élettárs, ugyanúgy mint a házastárs, örökli majd annak a haszonélvezetét, amit nem ő örököl.

Szeretnék érdeklődni, hogy abban az esetben, ha a szülőknek nincs semmijük (lakás, autó, telek, stb.), viszont felhalmoztak rengeteg adósságot különböző bankok felé, viszont munkahelyük sincs (még aktív korúak), haláluk esetén, ami ugye bármikor bekövetkezhet egészséges embereknél is, a gyermekeik örökölhetik-e az adósságaikat és milyen formában?

Válaszukat előre is köszönöm!

Nem, a szülők adósságai nem terhelik gyermekeik önálló boldogulását: az örökhagyó adósságaiért csak az örökhagyó vagyona szolgál fedezetül. Ez azt jelenti, hogy az örökös az örökhagyó tartozásaiért csak a hagyaték erejéig, a hagyatékba tartozó vagyontárgyakkal, illetve azok értékével felel.

A hitelezők csak az örökösre hagyatékként átszálló vagyona vonatkozóan terjeszthetnek elő igényeket, az örökös más, nem az öröklés révén szerzett vagyonát követelésük kielégítésére nem vehetik igénybe. Az, hogy mi tartozik a hagyatékba, megállapítható a hagyatéki leltárból, illetve a hagyatékátadó végzésből. Ha ezek szerint az örökhagyónak nincs semmilyen pozitív vagyona (sem lakás, sem autó, sem telek, sem stb.) csak adóssága, akkor a hitelezők fedezet nélkül maradtak, az örököstől nem követelhetnek semmit. Ebben az esetben az örökös gyakorlatilag olyan helyzetbe kerül, mintha nem örökölt volna semmit.

Az örökösnek egyébként, ha az öröksége „nem kívánt”, arra is általános törvényi lehetősége van, hogy az örökséget visszautasítsa. Az örökség visszautasítása az örökös egyoldalú nyilatkozata, amelyben kifejezésre juttatja, hogy nem kíván örökölni, nem kíván a

hagyatékban részesedni. A visszautasító nyilatkozat nem címzett jognyilatkozat, azt akár a közjegyző előtt, akár a hagyatéki eljárás során, vagy azon kívül is meg lehet tenni. A nyilatkozat megtétele sem alakszerűséghez, sem határidőhöz nincs kötve.

Idős vagyok. Azt szeretném tudni, hogy otthon magam is végrendelezhetek-e. Mire kell figyelnem?

Önállóan is lehet végrendelezni. A saját kezűleg írt végrendelet akkor érvényes, ha azt a végrendelező elejétől a végéig maga írja és aláírja. Íráson ilyenkor a szó szoros értelmében vett kézírásértjük, így a gépirás (számítógépes nyomtatás) akkor sem számít saját írásnak, ha az magától a végrendelezőtől származik.

A végrendeletnek tehát külsőleg az örökgyótól kell származnia, tartalmilag pedig a végrendelező halála esetére szóló akaratának, a végrendeleti minőségnek egyértelműen ki kell tűnnie belőle.

A végrendelet tartalmi elemei közül a legfontosabbak az örökösnevezés és az örökrész meghatározása. Az örökgyó végrendeletében egy vagy több örököszt nevezhet. Több örökös örökrészét meghatározhatja hányadrészek szerint (1/2 és 1/4, 1/4 stb.), de feloszthatja közöttük a hagyatékot vagyontárgyak szerint is.

Az önálló végrendelezés azonban több kockázattal is jár. Ha például az írásbeli magánvégrendelet az örökgyó birtokában marad, de nem kerül elő, az ellenkező bizonyításáig úgy kell tekinteni, hogy azt az örökgyó megsemmisítette.

A végrendelet ezen túl számos okból érvénytelennek minősülhet. Így például, mivel a végrendelet az egyik legszemélyesebb jogi erejű nyilatkozat, két vagy több személynek ugyanabba az okiratba foglalt végrendelezése érvénytelen.

A végrendeletnek egészen pontosnak, egyértelműnek, érthetőnek kell lennie. Különösen így van ez feltételhez kötött juttatás esetén. Az érthetetlen, lehetetlen vagy ellentmondó feltétel érvénytelen, és tilos az is, hogy az örökgyó a részesítést jogellenes feltételhez (például hogy az örökös álljon bosszút az örökgyó haragosán) kösse.

Huszonöt éve váltam el férjemtől, gyermekeink akkor kettő és öt évesek voltak. Volt férjem gyermektartást nem fizetett. A közelmúltban elhalálozott, az önkormányzat állami költségen eltemette. A gyerekek ezt követően felszólítást kaptak, hogy fizessék ki apjuk köztemetésének költségeit. Jogos ez a követelés?

Az eltemetéséről való gondoskodás elsősorban az elhunytal elhalálozása előtt együtt élő házastárs, élettárs, illetve az örökösök kötelessége.

Közköltségen történő eltemetéséről a haláleset helye szerint illetékes települési önkormányzat polgármestere csak akkor gondoskodik, ha a halálesetet követő 30 napon belül az eltemetésre köteles személy az eltemetéséről nem gondoskodik: vagy ha nincs ilyen, az eltemetésre köteles személy.

Eltemettetésre köteles személy akkor nincs, ha az elhunytnek sem házastársa, sem élettársa, sem végrendeleti örökösei, sem törvény szerint öröklő hozzátartozói nem voltak, és halála előtt szerződést sem kötött senkivel temetésének elvállalására.

Láthatjuk tehát, hogy az elhunyt gyermekei – ha az elhunytnek házastársa, élettársa nem volt, és eltemettetésére ő maga szerződést sem kötött – kötelesek lehetnek a temetés költségeinek viselésére.

Kötelezettségük fennállása attól függ, hogy a gyermekek részesülnek-e az elhunyt hagyatékából. Amennyiben igen, az általuk örökölt hagyaték erejéig kötelesek megtéríteni a temetés költségeit az önkormányzatnak, hiszen ebben az esetben az önkormányzat csak közpénzből előlegzi, hitelezi a temetési költségeket.

Fontos, hogy az örökösök csak a rájuk szállt hagyaték erejéig felelnek a temetési tartozásokért. A temetési tartozás az örökhagyó hátrahagyott tartozásának minősül, az örökhagyó tartozásaiért pedig fedezetül életében is csak saját vagyona szolgált, és ez így marad akkor is, ha e vagyon tekintetében időközben jogutódlás, öröklés következett be. Az örökös a hagyatéki hitelezővel, az önkormányzattal szemben csak az örökhagyó vagyonával, illetve annak hozzá jutott részével felel.

Férjemmel tíz hektár szántóföldünk van. Ha a férjem meghal, a szántóföldre is bejegyzik az özvegyi jogot vagy az teljes egészében a gyerekeké lesz?

Ha az örökhagyó vagyonának sorsáról maga nem intézkedett, akkor a törvény szerint örökösei gyermekei lesznek, még hozzá fejenként egyenlő arányban, de a magyar öröklési jog ősi szabálya szerint az özvegy, mint az örökhagyó egyik legközelebbi hozzátartozója is örököl: haszonélvezeti jogot szerez a gyermekek tulajdonába kerülő hagyaték egésze, így a termőföld felett is.

Az özvegyi jognak az a célja, hogy a házastárs megtarthassa az örökhagyó életében megszokott környezetét és lehetőleg fenntarthassa korábbi életszínvonalát. Amennyiben ehhez nem szükséges az egész hagyatékon fennálló haszonélvezet, a leszármazók a haszonélvezeti jog korlátozását kezdeményezhetik.

A haszonélvezet meghatározott vagyonelemekre korlátozásáról a bíróság dönt. A korlátozás azonban csak olyan mértékű lehet, hogy a korlátozott haszonélvezet a házastárs szükségleteit a korábbi színvonalon biztosítsa, figyelembe véve az özvegy saját vagyonát, munkájának eredményét, valamint az esetlegesen általa örökölt vagyontárgyakat is.

Az özvegy által lakott lakáson és az általa használt berendezési és felszerelési tárgyakon fennálló haszonélvezeti jog kivételével az özvegyi haszonélvezeti jog megváltását is lehet kezdeményezni. Megváltás esetén a házastársat örökrész illeti meg: a hagyatékából akkora rész lesz tulajdona, amelyet mintha az örökhagyó gyermeke lenne, törvényes örökösként a leszármazókkal együtt örökölné.

Otthon, magam is írhatok végrendeletet? Mire kell figyelnem? Melyik a jobb, ha otthon, vagy ha ügyvéd, közjegyző előtt végrendelezünk?

Önállóan is lehet végrendekezni. A saját kezűleg írt végrendelet akkor érvényes, ha azt a végrendelező elejétől a végéig maga írja és aláírja. Íráson ilyenkor a szó szoros értelmében vett kézírást értjük, így a gépírás (számítógépes nyomtatás) akkor sem számít saját írásnak, ha az maga egyébként a végrendelezőtől származik.

A végrendeletnek tehát leírásában az örökhagyótól kell származnia, tartalmilag pedig a végrendelező halála esetére szóló akaratának, a végrendeleti minőségnek egyértelműen ki kell tűnnie belőle.

A végrendelet tartalmi elemei közül a legfontosabbak az örökösnevezés és az örökrész meghatározása. Az örökhagyó végrendeletében egy vagy több örököst nevezhet. Több örökös örökrészét meghatározhatja hányadrészek szerint ($1/2$ és $1/4, 1/4$ stb.), de feloszthatja közöttük a hagyatékot vagyontárgyak szerint is.

Az önálló végrendekezés azonban több kockázattal is jár. Ha például az írásbeli magánvégrendelet az örökhagyó birtokában marad, de nem kerül elő, az ellenkező bizonyításáig úgy kell tekinteni, hogy azt az örökhagyó megsemmisítette.

A végrendelet ezen túl számos okból érvénytelennek minősülhet. Így például, mivel a végrendelet az egyik legszemélyesebb jogi erejű nyilatkozat, két vagy több személynek ugyanabba az okiratba foglalt végrendelezése érvénytelen.

A végrendeletnek egészen pontosnak, egyértelműnek, érthetőnek kell lennie. Különösen így van ez feltételhez kötött juttatás esetén. Az érthetetlen, lehetetlen vagy ellentmondó feltétel érvénytelen, és tilos az is, hogy az örökhagyó a részesítést jogellenes feltételhez (például hogy az örökös álljon bosszút az örökhagyó haragosán) kösse.

A végrendeletek érvényességét szigorúan vizsgálják, ezért amennyiben lehetőség van rá, a végrendelezőnek érdemes ügyvédhez, közjegyzőhöz fordulnia.

Amennyiben Önnek is megoldandó kérdése van, keressen bizalommal a 06-30-69-060-79-es mobil vagy 06-66-447-950-es vezetékes számon!